

ہندوستان آتے پنجاب وچ قاعدہ قانون کیوں نہیں ہے؟

عام طور تے ایہ گل دیکھن وچ آؤندی ہے کہ ہندوستان وچ کسے قاعدے قانون تے عمل کرن توں عام طور تے گریز ہی کیتا جاندا ہے۔ اس دی کیہ وجہ ہے؟ کئی کھندے ہن کہ ساڈی فترت آتے زہنیت ہی ہے کہ اسیں کسے وی قاعدے قانون تے عمل کرن نوں تیار نہیں۔ پر اصلیت دا نرنا کیہ دسدا ہے؟ جے پنجاب آتے ہندوستان دے قانوناں تے نظر ماریئے تاں اک گل نظر آؤندی ہے کہ ایہ قانون لوکاں دی زندگی دے حالات آتے لوڑاں توں نہیں پیدا ہوئے۔ اس کرکے لوک قانون تے عمل کرنا بہوتیا ضروری نہیں سمجھدے۔ دوسری گل ایہ ہے کہ قانون بناؤن والے آتے قانون دی راکھی کرن والے ادارے، ویکتی، آتے سرکاری بندے خود آپ قانون دی پالنا کرن وچ کوئی دلچسپی نہیں رکھدے بلکہ ہتک محسوس کردے ہن۔

مثال دے طور تے ہندوستان دے آئین جاں سنویدھان دا بہوتیا حصہ اوہو قانون ہن جو قانون انگریزاں نے اپنیاں لوڑاں پوریاں کرن لئی بنائے سن۔ ایہ قانون بستیاوادیان نے لوکاں دی بھلائی لئی نہیں بلکہ ہندوستان دے لوکاں دی لٹ آتے غلامی قائم کرن تے برقرار رکھن لئی بنائے سی۔ اس کرکے ہندوستان دے لوکاں نے ایہ قانون کدے وی نہیں منے سی۔ پر انگریز نے ظلم جبر آتے تشدد دے آسرے

نال ایہ قانون لاگو کیتے سی۔

۱۹۵۰ وچ بنائے گئے سنویدھان دا ۹۰ فی صدی حصہ بستیاوادی
کانوئہی ہن۔ اس سنویدھان نوں بناؤن والیاں نے وی
لوکاں نوں آتے اوناں دیاں لوڑاں نوں نزرانداز ہی کیتا۔
اس سنویدھان نوں بناؤن والیاں نوں انگریزاں نے ہی
چُنیا آتے نامزد کیتا سی۔ اوناں دا لوکاں نال کوئی لینا
دینا نہیں سی۔ ویکھن نوں ایہ نمائندے ہندوستانی بہانوں
سن پر اوناں دے پت بستیاوادیاں نال میل کھاندے سی نہ
کہ ہندوستان دے لوکاں نال۔ اس کرکے ہندوستان نوں آزاد
کرواؤن دے سنگھرش وچ قربانیاں دین والے سوربیراں دے آدرشاں
تے اکیڈیاں دا عکس سنویدھان وچ نہیں ملدا۔ عام لوکاں
دیاں تانگھاں دا اظہار نہیں ایہدے وچ۔ اس کرکے ہندوستان
وچ قانون لوکاں آتے تھوپے آتے تھوسی ہوئی کوئی شے ہے
جسدا لوکاں دی زندگی نال کوئی رشتہ آتے سنبندھ نہیں
ہے۔ لوکاں لئی ایہ اک اُپری جہی چیز ہے۔ لوکاں دی ہوند
آتے وجود نال اسدا کوئی سنبندھ نہیں۔ قانون تے عمل
لوکاں لئی پریشانی آتے مصیبت ہے۔ لوکاں نوں کانن تے
عمل کرن وچ فائدہ نظر نہیں آؤندا بلکہ اوناں نوں اس
وچ نقصان ہی ہندا ہے کانک قانون اوناں دے پتاں
نوں مدینزر رکھکے نہیں بنائے گئے آتے اوناں دی کوئی سُنوائی
نہیں ہے۔ فر انہاں قانوناں نوں لوک کیوں مننگے؟

ہندوستان وچ قانون بناؤن والے، کانن دے رکھوالے آتے

قانون دے راج دا راگ الاپن والے ادھیکاری تے لیڈر آپ
 کسے وی قانون نوں منن توں مُنکر ہن۔ منتری، افسر،
 بابو، ایم ایل اے، ایم پی، زروائے تے وڈیرے وگیرہ
 کوئی وی قانون تے عمل کرن نوں تیار نہیں۔ ساڈے مُلک
 وچ زور والے اتے پیسے والے ایہ سمجھدے ہن کہ قانون
 اوناں لئی نہیں کسے ہور لئی ہی بنائے گئے ہن۔ اوناں نوں
 اس تے عمل کرن دی کوئی لوڑ نہیں۔ عام طور تے سرکاراں
 سنویدھان اتے قانون دی اُلنگھناں کرن نوں کوئی وڈی گل
 نہیں سمجھدیاں۔ اوہ قانون اتے سنویدھان نوں اک سردردی
 ہی سمجھدیاں ہن۔ مثال دے طور تے کیندری سرکار اتے
 ہورناں صوبیاں دیاں سرکاراں لوڑ پین تے کسے وی قانون
 دی پرواہ نہیں کردیاں تے حق منگدے لوکاں تے ڈٹ کے
 جبر تشدد کردیاں ہن جہدیاں لالگڑھ تے نندی گرام سمیت
 کئی تازہ مثالیں ہن۔

اسے تراں پنجاب وچ کیندر اتے راج سرکار نے ۱۹۸۳-۱۹۹۳
 دے دہاکے وچ ہزاراں ہی بے گناہ نوجواناں نوں فرضی مقابلیاں
 وچ قتل کر دتا۔ اوناں نوں کوئی پُچھن والا نہیں۔ کسے
 عدالت نے اوناں توں کوئی جواب نہیں منگیا۔ جنہاں پریواراں
 دے مُنڈے قتل کیتے گئے اوناں دی آج تائیں کوئی سُنوائی
 نہیں۔ دلی وچ ہزاراں سیکھاں دا قتل سرکاری شیہ تے
 اگوائی وچ ہویا پر کسے نوں سزا نہیں بھگتنی پئی بلکہ
 افسریاں تے وزیریاں ملیاں۔ اسے تراں کشمیر، بہار،
 اتر پردیش، گجرات اتے مُلک دے ہریک حصے دی ایہو
 ہی کہانی ہے۔ سرکار اتے زور والے کسے وی قانون نوں

منن لئی تیار نہیں۔ آج کل ہندوستان دی سرکار نے
 چھتیسگر وچ ماؤوا دیاں نوں ختم کرن دے ناں پیٹھ ہر
 قاعدے آتے قانون نوں کھڈے لا دتا ہے تے سرکار شریام
 اعلان کر رہی ہے ایہ ماؤوا دیاں دے لیڈراں دا صفایا کر کے
 رہیگی آتے چھتیسگر دے علاقے وچ ۷۰ ہزار فوجیاں آتے
 ہوائی فوج نال کبائیلی لوکاں دا وکاس کریگی۔ اس تراں
 دے ووہار نوں لوک قانون دا راج کس تراں من سکدے
 ہن؟

سنسکرت دی اک پرائی کہاوت ہے -یتھو راجا تھو پرچا۔ یانی
 کہ جہو جہے عمل راجے دے ہندے ہن عام لوک وی اوہو
 راہ اختیار کردے ہن۔ ساڈے گرتھان آتے شاستراں وچ وی
 ایہو کیہا گیا ہے کہ راجے آتے سرکار دی راہ تے ہی
 لوک چلدے ہن۔ آج دے منتری، افسر، آتے راج دے ہور
 اہل کار آپ کسے وی قانون دی پرواہ نہیں کردے۔ کسے
 وی سرکاری دپھتار وچ جا کے دیکھ لوو قاعدے قانون نوں
 کھڈے لایا ہندا ہے۔ جسکی لائھی اُسکی بہینس دے اصول
 تے جوش نال عمل کیتا جاندا ہے۔ فیر لوک قانون دی عزت
 کس تراں کر سکدے ہن؟

سماج وچ جو قاعدہ قانون لوکاں دیاں لوڑاں توں پیدا ہندا
 ہے آتے جے لوکاں دیاں لوڑاں نال میل کھاندا ہے لوک
 اوس تے عمل کردے ہن تے ایہ اوناں دی عادت آتے
 زہنیت دا حصہ بن جاندا ہے۔ مثال دے طور تے لوک

آپنے سماجی ریتی رواج بہت ہی باریکی نال نبھاؤندے ہن
 کانک اس وچ اوناں نوں نفع نقصان نظر آؤدا ہے۔ ایہ
 اوناں دی زدگی دے حصے ہن۔ اوہ انہاں نوں اوکھے
 ہوکے وی نبھاؤندے ہن۔ پر سرکاری قانون اوناں دی زدگی
 نال کوئی میل نہیں رکھدا، اوناں نوں آسرا نہیں دیندا، اس
 لئی اوہ اس نوں مصیبت ہی سمجھدے ہن۔

قانون دے راج اتے پالنا لئی ایہ زرری ہے کہ قانون
 لوکاں دیاں لوڑاں اتے زندگیاں نال جڑے ہوں۔ دُسی گل
 ایہ ہے کہ قانون ہریک لئی اک جیہا ہووے اتے حاکم
 میل اس دی پالنا مہرے ہو کے کرے اتے لوکاں لئی اک
 نمنا قائم کرے۔ پر حاکم میل اس گل دے حق وچ نہیں
 ہے۔ اوناں لئی جسکی لاٹھی اُسکی بہینس بہت ہی مفید قانون
 ہے۔ قانون دے راج نوں اوہ اک نکیل سمجھدے ہن۔ اس
 لئی قانون دے راج توں اوہ دور ہی رہ کے خوش ہن۔ عام
 لوک تاں چاہندے ہن کہ کنوں اوناں دے فائدے لئی ہوں
 تے اوہ اپنی زدگی کسے قانون تہت ہی بسر کرن پر
 حاکم میل اس دے حق وچ نہیں کیونکہ قانون دا راج
 اوناں دی منانی ختم کر دیویگا جو اوہ نہیں چاہندے۔ اوہ
 چاہندے ہن کہ اوہ قانون بناؤن پر اوسدی پالنا کوئی
 ہو کرے اس لئی لوک اس نوں قانون دا راج کس تراں
 من سکدے ہن؟ اس لئی کوئی حیرانی والی گل نہیں کہ ہندوستان
 اتے پنجاب وچ کسے قاعدے قانون دی کوئی پرواہ نہیں کیتی
 جاندی۔

